

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/1378/2015
Identifikačné číslo spisu:	1303899267
Dátum vydania rozhodnutia:	21.03.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Emil Franciscy
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1303899267.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu Ing. P. Q., bytom Q., zastúpeného JUDr. Jánom Čarnogurským, advokátom so sídlom v Bratislave, Dostojevského rad č. 1, proti žalovaným 1/ Q. F., bytom F., 2/ REAL MAKLER, s.r.o. so sídlom vo Svätom Jure, Vinice č. 293, IČO: 34127305, zastúpeným Advokátskou kanceláriou ANDRAŠOVIČ & PARTNERS, s.r.o. so sídlom v Bratislave, Lermontovova č. 14, IČO: 36860018, 3/ Z.A.Z.P, s.r.o. so sídlom v Bratislave, Námestie SNP č. 8, IČO: 35793112, 4/ N. W., bytom U., o určenie vlastníckeho práva, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 12 C 77/2003, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 12. mája 2015 sp. zn. 5 Co 303/2012, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobca je povinný zaplatiť do troch dní žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov dovolacieho konania 87,51 € na účet Advokátskej kancelárie ANDRAŠOVIČ & PARTNERS, s.r.o. so sídlom v Bratislave, Lermontovova č. 14, IČO: 36860018, vedený v A., a.s. číslo: XXXXXXXXXXXX/XXXX, IBAN: P., kód banky A..

Odôvodnenie

Žalobca sa v konaní (po zmene petitu pôvodne podanej žaloby) domáhal: a/ určenia, že je výlučným vlastníkom nehnuteľností v katastrálnom území F. zapísaných na liste vlastníctva č. XX ako parcela č. XXXX - zastavaná plocha vo výmere XX m², parcela č. XXXX - zastavaná plocha vo výmere XX m², rodinný dom súpisné č. XXXX, parcela č. XXXX - zastavaná plocha vo výmere XX m², rodinný dom súpisné č. XXX, parcela č. XXXX - zastavaná plocha vo výmere X m², parcela č. XXXX - zastavaná plocha vo výmere XX m², parcela č. XXXX - zastavaná plocha vo výmere XXX m² a parcela č. XXXX - zastavaná plocha vo výmere XXX m² (ďalej len „sporné nehnuteľnosti“) a b/ vydania sporných nehnuteľností žalovaným 4/. Poukazoval na to, že 30. októbra 2001 uzatvoril so žalovanou 2/ zmluvu o pôžičke sumy 2 160 000 Sk, ktorú sa zaviazal vrátiť v dvoch splátkach (ďalej len „zmluva o pôžičke“). V ten istý deň uzatvoril s ňou aj zmluvu o zabezpečení záväzku zo zmluvy o pôžičke prevodom sporných nehnuteľností zo žalobcu na žalovanú 2/ (ďalej len „zmluva o zabezpečení záväzku“). Na základe zmluvy o zabezpečení záväzku povolil príslušný katastrálny úrad vklad vlastníctva

v prospech žalovanej 2/. Sporné nehnuteľnosti boli neskôr predmetom dražby; uznesením Okresného súdu Pezinok č.k. 11 Er 885/2002-66 bol schválený príklep súdneho exekútora v prospech vydražiteľa (žalovaného 1/). Zápis zmeny vlastníctva bol následne vyznačený v katastri nehnuteľností. Žalobca namietal, že neplatné sú nielen obe zmluvy (o pôžičke a o zabezpečení záväzku), ale aj samotná dražba. Sporné nehnuteľnosti nemohli byť preto predmetom následných prevodov a žalovaný 4/ sa nemohol stať ich vlastníkom. Žalobca z toho vyvodzoval, že ho naďalej treba považovať za vlastníka sporných nehnuteľností, ktorému je žalovaný 4/ povinný sporné nehnuteľnosti vydať.

Okresný súd Bratislava III rozsudkom z 9. marca 2012 č.k. 12 C 77/2003-250 žalobu zamietol; rozhodol tiež o trovách konania. V odôvodnení poukázal na výsledky vykonaného dokazovania, ktorými mal preukázaný jednak skutkový stav uvádzaný v žalobe, jednak to, že dražba prebehla v súlade so zákonom (súdny exekútor riadne informoval o prebiehajúcej dražbe a exekučný súd schválil príklep o vydražení sporných nehnuteľností), jednak to, že v zmysle § 61 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov (Exekučný poriadok) - ďalej len „Exekučný poriadok“ je navrátenie do predošlého stavu v exekučnom konaní vylúčené. Žalobca sa v čase prebiehajúcej dražby mohol domáhať ochrany svojich práv vylučovacou (excindačnou) žalobou, túto zákonnú možnosť ale nevyužil. Nič preto nebránilo tomu, aby sa žalovaný 1/ ako vydražiteľ s najvyšším podaním stal vlastníkom sporných nehnuteľností bez ohľadu na „pravdivosť“ vlastníctva žalovanej 2/. Po právoplatne ukončenom exekučnom konaní je už právne bezvýznamná otázka platnosti zmluvy o pôžičke, zmluvy o zabezpečovacom prevode práva a tiež samotnej dražby. Skutočnosť, že žalobca neuplatnil procesne prípustný prostriedok ochrany svojich práv žalobou o vylúčenie vecí z exekúcie (nepodal vylučovaciu žalobu) nemožno klásť za vinu súdu. O náhrade trov konania rozhodol súd prvého stupňa podľa § 151 O.s.p.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 12. mája 2015 sp. zn. 5 Co 303/2012: a/ napadnutý rozsudok vo výroku vo veci samej a vo výroku o náhrade trov konania žalovaných 3/ a 4/ potvrdil, b/ rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o náhrade trov konania žalovaných 1/ a 2/ zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie, c/ žalovaným 3/ a 4/ nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení uviedol, že súd prvého stupňa náležite zistil rozhodujúce skutkové okolnosti a dospel k správne právnemu záveru, podľa ktorého žalobe nemožno vyhovieť, lebo tomu bráni výsledok exekučného konania a platný prevod vlastníctva na žalovaného 4/. Poukázal na ustálenú súdnu prax a zotrval na tom, že vydražiteľ nehnuteľnosti v dražbe podľa Exekučného poriadku sa za splnenia zákonných predpokladov (udelenie príklepu, zaplatenie najvyššieho podania a schválenie príklepu exekučným súdom) stáva bez ďalšieho jej vlastníkom. Skutočný vlastník vydraženej nehnuteľnosti sa potom už nemôže domáhať určenia vlastníctva vydraženej nehnuteľnosti, ani jej vydania. So zreteľom na nadobudnutie vlastníctva vydražiteľom v dôsledku schválenia príklepu exekučným súdom je bezpredmetné, či skutočný vlastník podal alebo nepodal vylučovaciu žalobu. Z týchto dôvodov rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej potvrdil ako vecne správny (§ 219 O.s.p.). Potvrdenie prvostupňového rozsudku vo výroku o trovách konania žalovaných 3/ a 4/ odôvodnil jeho správnosťou; zrušenie výroku o trovách konania žalovaných 1/ a 2/ (naopak) jeho nesprávnosťou. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ustanovením § 151 ods. 1 O.s.p.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie s tým, že mu v konaní bola odňatá možnosť realizovať jeho procesné oprávnenia v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Po opätovnom opísaní relevantného skutkového stavu poukázal na viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), napríklad sp. zn. 1 Cdo 48/2010, 2 MCdo 2/2006, a tiež na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 298/08. Konštatoval, že odvolací súd rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania a súdy oboch stupňov nebrali do úvahy ním akcentované dôkazy. Vykonané dôkazy vyhodnotili spôsobom, ktorý nezodpovedá zákonným požiadavkám. Napadnuté rozhodnutie je „v rozpore s hmotnoprávnym predpisom, z ktorého vyplýva iný spôsob vyporiadania vzťahu medzi účastníkmi než rozhodli súdy“. Podľa názoru žalobcu vo všeobecnosti platí, že vlastník exekvovaných nehnuteľností má právo domáhať sa ich „vrátenia“ pred právoplatnosťou rozhodnutia o príklepe, a to vylučovacou žalobou. Ak takú žalobu podá, nemôže sa už

uplatniť ustanovenie § 61 Exekučného poriadku, ktoré zakazuje navrátenie do predošlého stavu. V danom prípade žalobca takúto žalobu včas podal; na tom nič nemení, že ju formálne nesprávne označil (z jej obsahu je však zrejmé, že sa ňou domáhal toho, aby sa na sporné nehnuteľnosti nevzťahovali účinky dražby, teda aby sporné nehnuteľnosti boli vylúčené z dražby). Z týchto dôvodov žalobca žiadal, aby dovolací súd napadnutý rozsudok buď zmenil (tak, že jeho žalobe vyhovie), alebo zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Žalovaní 1/ a 2/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedli, že napadnutý rozsudok bol vydaný po náležitom zistení rozhodujúcich skutkových okolností a v ňom vyjadrené právne závery sú správne a zodpovedajúce zákonu. Žiadali dovolanie buď zamietnuť alebo odmietnuť a priznať im náhradu trov dovolacieho konania.

Žalobca vo svojom stanovisku (a jeho doplnení) k dovolaciemu vyjadreniu žalovaných 1/ a 2/ uviedol, že sa naďalej pridrižiava svojich skorších vyjadrení. Poukázal na obsah nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 194/2012 a zdôraznil, že príklep o schválení dražby nadobudol účinky 14. apríla 2003, on však už predtým (3. apríla 2003) podal žalobu o určenie neplatnosti dražby, ktorú spresnil a doplnil 10. apríla 2003. V tom čase nebol ešte zastúpený advokátom, a preto ho súdy mali podľa § 5 ods. 1 O.s.p. poučiť o jeho procesných právach (aj o správnej formulácii petitu žaloby, teda toho, čoho sa v konaní domáha). Súdy tak nepostupovali a jeho žalobu neposudzovali podľa obsahu (§ 41 ods. 2 O.s.p.) v tom zmysle, že v skutočnosti ide o vylučovaciu žalobu. Zopakoval, že dražba, ktorou bol pripravený o svoj majetok, bola neplatná a konanie osôb, ktoré z nej profitovali, má znaky trestnej činnosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený v súlade so zákonom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či je dovolanie žalobcu procesne prípustné.

1. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Na rozdiel od odvolania (riadneho opravného prostriedku), ktorým možno napadnúť ešte neprávoplatné rozhodnutie, je dovolanie mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Občiansky súdny poriadok vychádza z tejto mimoriadnej povahy dovolania a v nadväznosti na to aj upravuje podmienky, za ktorých je dovolanie prípustné. Pokiaľ je odvolanie zásadne prípustné (ak Občiansky súdny poriadok v prípade niektorých rozhodnutí výslovne neustanovuje inak), dovolanie - naopak - je prípustné, len ak to Občiansky súdny poriadok výslovne uvádza. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto mimoriadnosť dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

Ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť mimoriadneho opravného prostriedku dovolateľa pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho (dokonca) prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu účastníka stojaceho na opačnej procesnej strane. Porušenie princípov spravodlivého procesu totiž spočíva „v takom postupe a rozhodnutí mimoriadneho opravného súdu, ktorými sa nad rámec zákonných predpokladov prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku zrušuje právoplatné rozhodnutie a vec účastníka sa dostáva opätovne pred súd, ktorý musí o veci znovu konať a rozhodovať, pretože to vytvára opätovne stav

právnej neistoty, ktorá už bola nastolená právoplatným rozhodnutím súdu nižšieho stupňa“ (II. ÚS 172/03).

Z relevantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že systém opravných prostriedkov zakotvený v právnom poriadku zmluvnej strany Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) musí byť nevyhnutne v súlade s požiadavkami čl. 6 Dohovoru. Vo všeobecnosti pre použitie mimoriadnych opravných prostriedkov platí, že sú prípustné iba vo výnimočných prípadoch. ESLP v rámci svojej rozhodovacej praxe už viackrát vyslovil nezlučiteľnosť mimoriadneho opravného prostriedku s princípom právnej istoty a konštatoval porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru vtedy, keď k nariadeniu opätovného preskúmania veci došlo z dôvodu existencie odlišného právneho posúdenia veci (porovnaj *Roseltrans proti Rusku*, rozsudok z roku 2005). Vo veci *Abdullayev proti Rusku* (rozsudok z roku 2010) ESLP zdôraznil, že v záujme právnej istoty zahrnutej v čl. 6 Dohovoru by právoplatné rozsudky mali vo všeobecnosti zostať „nedotknuté“. K ich zrušeniu by preto malo dochádzať iba pre účely nápravy zásadných, hrubých a podstatných väd. Podľa názoru ESLP v žiadnom prípade však za takú vadu nemožno označiť skutočnosť, že na predmet konania existujú dva odlišné právne názory [viď napríklad *Sutyazhnik proti Rusku* (rozsudok z 23. júla 2009) alebo *Bulgakova proti Rusku* (rozsudok z 18. januára 2007)].

Pri uplatnení tézy, vyplývajúcej z rozhodnutí ESLP, podľa ktorej rozhodnutia súdov predstavujúce res iudicata „majú zostať nedotknuté“, je potrebné na prípady možnosti prelomenia záväznosti a nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí hľadiť ako na krajné výnimky z tejto zásady. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade vykladať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad.

2. Dovolanie možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Občiansky súdny poriadok pripúšťa dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.), ďalej proti rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), a napokon proti rozsudku, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vo výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, lebo po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu, alebo b/ ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Dovolanie žalobcu nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), ale taký potvrdzujúci rozsudok, ktorý nemá znaky uvedené v § 238 ods. 3 O.s.p.

Najvyšší súd už síce v niektorých (iných) právnych veciach žalobcu rozhodoval [viď jeho uznesenie sp. zn. 3 Cdo 36/2007 (ktorým odmietol procesne neprípustné dovolania žalobcu proti rozhodnutiu Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2 Co 253/2005 založenému na názore, že žalobca nepreukázal svoj naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy o pôžičke) a tiež uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 56/2011 (konštatujúce správnosť názoru súdov o nepreukázaní naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení neplatnosti zmluvy o zabezpečovacom prevode práva)], obsah spisu v prejednávanej veci nedáva však žiadny dôvod (skutkový alebo právny podklad) pre záver dovolacieho súdu o procesnej prípustnosti v tejto veci podaného dovolania žalobcu v zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. Dovolací súd poznamenáva, že ani žalobca prípustnosť svojho dovolania nevyvodzuje z tohto ustanovenia.

Z týchto dôvodov dovolací súd uzatvára, že predmetné dovolanie podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. prípustné nie je.

3. Dovolanie žalobcu by v danom prípade bolo procesne prípustné, len ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 ods. 1 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti

každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z väd vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Dovolať procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietal a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

4. Dovolať namieta, že v konaní mu bola odňatá možnosť pred súdom konať.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

4.1. Dovolať za odňatie možnosti konať pred súdom považuje nevykonanie ním navrhovaných dôkazov súdom prvého stupňa a nesprávne hodnotenie vykonaných dôkazov. Tvrdí, že ním namietané nesprávnosti viedli k právnomu posúdeniu veci, ktoré nezodpovedá zákonu.

Súd však nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykonával všetky účastníkom navrhované dôkazy alebo vykonával iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., lebo týmto postupom súd neodňal účastníkovi možnosť pred súdom konať (porovnaj R 37/1993 a R 125/1999).

Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama o sebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. (viď tiež napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011). Pri skutkovom vyhodnocovaní svojich zistení zohľadňuje súd výsledky vykonaného dokazovania, ktoré hodnotí podľa zásad uvedených v § 132 O.s.p.; pokiaľ sa pri tom prípadne dopustí hodnotiacej nesprávnosti, nejde o spôsobilý dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. (porovnaj R 42/1993 a viď tiež ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 5 Cdo 258/2007). Jeho neprípustnosť je daná aj samotným charakterom dovolacieho konania, v ktorom sa dôkazy nevykonávajú (§ 243a ods. 2

O.s.p.), a tak ani neprislúcha dovolaciemu súdu, aby prehodnocoval dôkazy vykonané súdmi nižších stupňov. Pre úplnosť dovolací súd uvádza, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97).

Pre prípad, že dovolateľ namieta aj neúplnosť skutkových zistení alebo nesprávnosť skutkových záverov, dovolací súd uvádza, že v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu sa takéto nedostatky nepovažujú za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012).

4.2. Podľa názoru žalobcu mu odvolací súd odňal možnosť pred súdom konať tým, že rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania.

Podľa § 214 ods. 1 O.s.p. na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania a je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, c/ ide o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, d/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Podľa § 214 ods. 2 O.s.p. ale v ostatných prípadoch (než sú uvedené v § 214 ods. 1 O.s.p.) môže odvolací súd rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania.

O tom, či v prípadoch, na ktoré sa nevzťahuje ustanovenie § 214 ods. 1 O.s.p. odvolací súd nariadi odvolacie pojednávanie alebo toto pojednávanie nenariadi, rozhoduje odvolací súd, pričom nie je viazaný ani prípadným návrhom účastníka na nariadenie pojednávania alebo nesúhlasom účastníka s rozhodnutím o odvolaní bez nariadenia pojednávania (pozri obdobne napríklad uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 51/2011).

Obsah spisu nenasvedčuje tomu, že by sa postup odvolacieho súdu priechil § 214 ods. 1 O.s.p. Postupom súdu, ktorý je v súlade so zákonom, nemôže byť účastníkovi odňatá možnosť realizovať jemu patriace procesné oprávnenia.

4.3. Žalobca tvrdí, že jeho žalobu o určenie neplatnosti dražby podanú 3. apríla 2003 mali sudy podľa obsahu (§ 41 ods. 2 O.s.p.) považovať za vylučovaciu žalobu a, pokiaľ tak nepostupovali, nerozhodli vecne správne.

V danom prípade žalobca podal 2. apríla 2003 žalobu o „určenie neplatnosti dražby a iné“ (viď čl. 1 spisu), v ktorej (petitom ktorej) jednak žiadal, aby súd „zakázal vykonať prevod vlastníctva“ k sporným nehnuteľnostiam, jednak celkom jasným, zrozumiteľným a určitým spôsobom vyjadril, že sa ňou domáha tiež určenia neplatnosti dražby uskutočnenej 9. januára 2003. Žaloby o neplatnosť dražby pritom v praxi súdov Slovenskej republiky nie sú výnimočné (viď napríklad aj konania vedené na najvyššom súde pod sp. zn. MCdo 21/2000, 3 Cdo 23/2010, 4 Cdo 100/2012, 5 Cdo 170/2012, 6 Cdo 6/2011, 7 Cdo 134/2011, 8 Cdo 168/2014). Po podaní takejto „bežnej“ žaloby ju sudy dôvodne posudzovali podľa jej obsahu (§ 41 ods. 2 O.s.p.) tak, že žalobca ňou spochybňuje správnosť podmienok a priebehu dražby.

Okresný súd Bratislava III uznesením z 13. februára 2009 č.k. 12 C 77/2003-116 konanie o predmetnej žalobe prerušil (§ 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) do právoplatného skončenia konania Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 18 C 160/2003 (v ktorom išlo o určenie neplatnosti zmluvy o zabezpečení záväzku). Žalobca ešte pred právoplatným skončením tohto konania - už zastúpený advokátom - žiadal súd pripustiť zmenu petitu žaloby. Okresný súd Bratislava III uznesením z 23. decembra 2010 č.k. 12 C 77/2003-137 rozhodol, že pokračuje v konaní a uznesením zo 14. februára 2011 č.k. 12 C 77/2003-142 pripustil zmenu petitu žaloby (zo žaloby „o určenie neplatnosti dražby a iné“ na žalobu o určenie vlastníctva sporných nehnuteľností). Okresný súd Bratislava III uznesením z 18. apríla 2011 č.k. 12 C

77/2003-152 pripustil, aby do konania pristúpil žalovaný 4/. Uznesením zo 7. septembra 2011 č.k. 12 C 77/2003-170 potom pripustil ďalšiu zmenu petitu žaloby (v zmysle ktorej sa žalovanému 4/ ukladá vydať sporné nehnuteľnosti žalobcovi „do užívania“).

Podľa právneho názoru dovolacieho súdu žalobca súdom - so zreteľom na vyššie uvedené - nedôvodne vytýka, že jeho žalobu o neplatnosť dražby (neskôr - na podnet samotného žalobcu - zmenenú na žalobu o určenie vlastníctva) nepovažovali za excindačnú žalobu. Žalobca sám ani vo svojich neskorších návrhoch na zmenu žaloby nenaznačil, že jeho žaloba je excindačná.

4.4. Dovolateľ ďalej namieta, že súdy ho mali poučiť o tom, čoho sa mal svojou žalobou (viď 4.3.) domáhať, aby účinne dosiahol ochranu svojich práv.

Súdy poskytujú pri plnení svojich úloh účastníkom v občianskom súdnom konaní poučenia o ich procesných právach a povinnostiach (§ 5 ods. 1 O.s.p.). Súdy povinnosť podľa odseku 1 nemajú, ak je účastník v občianskom súdnom konaní zastúpený advokátom (§ 5 ods. 2 O.s.p.).

Rozsah poučenia o procesných právach a povinnostiach, ktoré je súd povinný poskytnúť účastníkovi konania nezastúpenému advokátom, vždy závisí od konkrétneho prípadu. Táto povinnosť nesmie byť chápaná ako bezbrehá. Súd ju realizuje len v takom čase a v takom procesnom rámci, v ktorom je jej poskytnutie účelné vzhľadom na procesnú situáciu, ktorá v konaní nastala.

Obsah žalobcom podanej žaloby a formulácie v nej zvolené, ako ani ďalšie následné procesné úkony žalobcu v tejto veci nedávajú žiadny dôvod pre konštatovanie, že v časovom úseku konania, v ktorom žalobca nebol zastúpený advokátom, mu mal súd poskytnúť osobitné poučenie o jeho procesných právach a povinnostiach. Neopodstatnená je preto námietka žalobcu, podľa ktorej mu bola odňatá možnosť pred súdom konať, lebo nebol súdom poučený v zmysle § 5 ods. 1 O.s.p.

Treba dodať, že v zmysle vyššie citovaných ustanovení sú súdy v občianskom súdnom konaní povinné poskytnúť účastníkom (nezastúpeným advokátom) poučenie iba o ich procesných právach a povinnostiach. Ani advokátom nezastúpenému účastníkovi konania nie sú teda povinné (ale ani oprávnené) poskytnúť poučenie o hmotnom práve, to medziiným znamená, že ani o tom, ktorých práv alebo povinností, prípadne proti komu, by sa podľa hmotného práva mal alebo mohol domáhať. Poučenie o tom, akým spôsobom by mal žalobca formulovať petit žaloby, aby mohol byť v konaní úspešný a dosiahol to, o čo mu ide, presahuje rámec poučovacej povinnosti súdu v zmysle § 5 ods. 1 O.s.p. Poučenie o tom, akú žalobu a proti komu by mal žalobca podať, by bolo excesom z poučovacej povinnosti súdu v zmysle uvedeného ustanovenia.

5. Pre prípad, že žalobca v dovolaní namieta aj to, že v konaní došlo k tzv. inej procesnej vade (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), dovolací súd uvádza, že „inou vadou“ sa rozumie také porušenie procesných predpisov, ktoré mohlo mať vplyv na výrok napadnutého rozhodnutia. Ide tu o porušenie procesných práv účastníka, ktoré nemožno podriaďiť pod § 237 ods. 1 O.s.p., ale ich dôsledok sa mohol prejavíť na výsledku konania, ktorý je formulovaný vo výroku meritórneho súdneho rozhodnutia.

„Iná procesná vada“ je síce relevantný dovolací dôvod (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), úspešne však môže byť uplatnená iba v procesne prípustnom dovolaní. Konštantná judikatúra najvyššieho súdu zastáva názor, že takáto vada prípustnosť dovolania nezakladá (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 219/2013, 3 Cdo 888/2015, 4 Cdo 34/2011, 5 Cdo 149/2010, 6 Cdo 134/2010, 6 Cdo 60/2012, 7 Cdo 86/2012 a 7 Cdo 36/2011).

6. Dovolateľ napokon tvrdí, že súdy „rozhodli v rozpore s hmotnoprávnym predpisom, z ktorého vyplýva iný spôsob vypořádania vzťahu medzi účastníkmi než rozhodli súdy“.

Je zrejmé, že podstatou uvedenej formulácie je námietka, podľa ktorej napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Žalobca, podľa všetkého,

spochybňuje správnosť riešenia celého okruhu ním v konaní nastolených právnych otázok (či a aké právo domáhať sa „vrátenia“ nehnuteľnosti v rámci dražby má vlastník pred právoplatnosťou rozhodnutia o príklepe, či a aké dôsledky má podanie žaloby o určenie neplatnosti dražby alebo žaloby o vylúčenie veci z exekúcie, prípadne či a kedy a s akými dôsledkami sa uplatní § 61 Exekučného poriadku, resp. či je ten - ktorý právny úkon platný a, napokon, či je platná dražba).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá (viď R 54/2012 a tiež ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

Vzhľadom na to, že žalobca uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. v dovolaní, ktoré nie je procesne prípustné, nemohol dovolací súd podrobiť napadnutý rozsudok vecnému posúdeniu z hľadiska správnosti v ňom zaujatých právnych záverov.

7. K predchádzajúcim bodom odôvodnenia najvyšší súd pripomína konštatovanie Ústavného súdu Slovenskej republiky v uznesení z 27. marca 2014 sp. zn. IV. ÚS 196/2014, podľa ktorého „prípádny nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.“.

8. So zreteľom na to, že prípustnosť dovolania žalobcu nevyplýva z § 238 O.s.p., v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia žalobcom namietanej procesnej vady (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) a nevyšli najavo ďalšie procesné vady vymenované v ustanovení § 237 ods. 1 O.s.p., najvyšší súd odmietol jeho dovolanie ako procesne neprípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

9. V dovolacom konaní úspešným žalovaným 1/ a 2/ vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd priznal žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov dovolacieho konania spočívajúcu v odmene advokátskej kancelárie za jeden úkon právnej služby poskytnutej spoločne žalovaným 1/ a 2/, a to vypracovanie ich spoločného vyjadrenia z 10. novembra 2015 k dovolaniu žalobcu [§ 13 ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“)]. Základnú sadzbu tarifnej odmeny za tento úkon právnej služby (po znížení v prípade oboch žalovaných) určil dovolací súd vo výške 32,27 € + 32,27 € (t.j. 64,54 €), čo s náhradou výdavkov za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné [§ 16 ods. 3 vyhlášky (8,39 €)] a 20% DPH (14,58 €) predstavuje spolu 87,51 €.

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.